

**Уманський державний педагогічний університет імені Павла
Тичини**

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра економіки та соціально-поведінкових наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

«23» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК.11 ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ**

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

Освітня професійна програма Готельно-ресторанна справа

Робоча програма Правові засади господарської діяльності в готельно-ресторанному господарстві для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа.

Розробник: Підлісний Є.В., к.пед.н., доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнес-освіти

Протокол № 1 від «23» серпня 2023 року

Завідувач кафедри

економіки та соціально-поведінкових наук _____ (Кірдан О.П.)
(підпис)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії
Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

_____ (Пачева Н.О.)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	I	I
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:		
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	60	16
Лекційні	30	8
Практичні	30	8
Лабораторні		
Самостійна робота	40	84
Індивідуальні завдання	20	20
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи знань з цивільно-правових засобів та методів регулювання суспільних відносин. Надання знань щодо господарських правовідносин, правового статусу суб'єктів господарювання, порядку оформлення господарських договорів, правових основ зовнішньоекономічної діяльності та захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарських відносин; набуття студентами досвіду роботи з господарсько-правовими документами.

Завдання дисципліни «Правові засади господарської діяльності в готельно-ресторанному господарстві» полягають в оволодінні студентами наступними **компетентностями:**

Загальними:

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; вести здоровий спосіб життя.

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальними:

СК 02. Здатність організувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні положення господарського законодавства України

Тема 1. Загальна характеристика господарського права. Господарські правовідносини. Господарське законодавство

Поняття господарського права. Предмет та методи господарського права. Поняття господарського законодавства. Господарська діяльність та господарські відносини. Учасники відносин у сфері господарювання. Участь держави у сфері господарювання. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання.

Тема 2. Законодавство про суб'єкти господарської діяльності

Підприємництво як вид здійснення господарської діяльності. Правове регулювання ліцензування господарської діяльності. Правове становище підприємств. Правовий статус господарських товариств. Поняття господарського товариства. Правове становище некомерційних суб'єктів господарського права.

Тема 3. Правове регулювання відносин власності в Україні

Поняття та зміст права власності. Правовий режим майна господарюючих суб'єктів. Майно у сфері господарювання. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання.

Тема 4. Господарсько-договірні зобов'язання. Господарсько-правова відповідальність в готельно-ресторанному господарстві

Поняття господарського зобов'язання. Підстави виникнення господарського зобов'язання. Класифікація господарських зобов'язань. Порядок укладання господарського договору. Зміст та форма господарського договору. Поняття та підстави господарсько-правової відповідальності. Види господарсько-правової відповідальності.

Тема 5. Правове регулювання банкрутства

Поняття банкрутства. Суб'єкти у відносинах банкрутства. Організаційно-правові питання запобігання банкрутства. Проведення у справах про банкрутство. Ліквідаційна процедура. Мирова угода.

Змістовий модуль 2. Правові засади господарської діяльності в готельно-ресторанному господарстві

Тема 6. Правовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

Конституційні гарантії захисту прав суб'єктів господарювання. Система господарських судів. Вищий господарський суд України, його склад та повноваження. Підвідомчість справ господарським судам. Підсудність

справ. Досудове врегулювання господарських спорів. Порядок розгляду господарських спорів господарськими судами. Розгляд господарських спорів третейськими судами

Тема 7. Правові засади обмеження монополізму в економіці України

Правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції. Зловживання монополієм становищем на ринку. Антимонопольні органи та їх компетенція. Відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Тема 8. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Поняття інвестиційної діяльності. Основні форми здійснення іноземних інвестицій в Україні. Державні гарантії захисту іноземних інвестицій, встановлені законодавством. Поняття спеціальної (вільної) економічної зони. Правовий режим вільних економічних зон. Зовнішньоекономічний контракт: поняття, форма, зміст. Правила ІНКОТЕРМС.

Тема 9. Правові основи банківської діяльності та кредитно-розрахункових відносин

Правове регулювання банківської діяльності в Україні. Банківська система України. Порядок створення банків. Правова основа діяльності Національного банку України. Правове регулювання кредитно-розрахункових відносин. Порядок відкриття рахунків в банках. Порядок та форми розрахунків у господарському обігу.

Тема 10. Правові основи біржової діяльності в Україні

Правові основи біржової діяльності в Україні. Правові основи безпеки господарської діяльності. Правові основи забезпечення якості продукції та захисту прав споживачів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	с.р.	інд		л	п	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовний модуль I.										
Тема 1. Загальна характеристика господарського права. Господарські правовідносини. Господарське законодавство	10	3	3	4		10	1	1	8	
Тема 2. Законодавство про суб'єкти господарської діяльності	10	3	3	4		10	1	1	8	
Тема 3. Правове регулювання відносин власності в Україні	10	3	3	4		10	1	1	8	
Тема 4. Господарсько-договірні зобов'язання. Господарсько-правова відповідальність в готельно-ресторанному господарстві	10	3	3	4		10	1	1	8	
Тема 5. Правове регулювання банкрутства	10	3	3	4		10			10	
Разом за змістовим модулем 1	50	15	15	20		50	4	4	42	
Змістовий модуль 2.										
Тема 6. Правовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання	10	3	3	4		8			8	
Тема 7. Правові засади обмеження монополізму в економіці України	10	3	3	4		10	1	1	8	
Тема 8. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	10	3	3	4		10	1	1	8	
Тема 9. Правові основи банківської діяльності та кредитно-розрахункових відносин	10	3	3	4		12	1	1	10	
Тема 10. Правові основи біржової діяльності в Україні	10	3	3	4		10	1	1	8	
Разом за змістовим модулем 2	50	15	15	20		50	4	4	42	
Модуль 2.										
ІНДЗ					20					20
Усього годин	120	30	30	40	20	120	8	8	84	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин (денна форма)	К-сть годин (заочна форма)
1	Тема 1. Загальна характеристика господарського права. Господарські правовідносини. Господарське законодавство	3	
2	Тема 2. Законодавство про суб'єкти господарської діяльності	3	1
3	Тема 3. Правове регулювання відносин власності в Україні	3	1
4	Тема 4. Господарсько-договірні зобов'язання. Господарсько-правова відповідальність в готельно-ресторанному господарстві	3	1
5	Тема 5. Правове регулювання банкрутства	3	
6	Тема 6. Правовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання	3	1
7	Тема 7. Правові засади обмеження монополізму в економіці України	3	1
8	Тема 8. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	3	1
9	Тема 9. Правові основи банківської діяльності та кредитно-розрахункових відносин	3	1
10	Тема 10. Правові основи біржової діяльності в Україні	3	
	Всього	30	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	К-сть годин (денна форма)	К-сть годин (заочна форма)
1	Тема 1. Загальна характеристика господарського права. Господарські правовідносини. Господарське законодавство	4	8
2	Тема 2. Законодавство про суб'єкти господарської діяльності	4	8
3	Тема 3. Правове регулювання відносин власності в Україні	4	8
4	Тема 4. Господарсько-договірні зобов'язання. Господарсько-правова відповідальність в готельно-ресторанному господарстві	4	8
5	Тема 5. Правове регулювання банкрутства	4	10
6	Тема 6. Правовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання	4	8
7	Тема 7. Правові засади обмеження монополізму в економіці України	4	8
8	Тема 8. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4	8
9	Тема 9. Правові основи банківської діяльності та кредитно-розрахункових відносин	4	10
10	Тема 10. Правові основи біржової діяльності в Україні	4	8
	Всього	40	84

8. Індивідуальні завдання

Мета й етапи підготовки роботи

Метою ІНДЗ є поглиблення і закріплення студентами теоретичних знань з дисципліни та набуття вмінь пов'язувати свої знання з практикою. Виконання ІНДЗ дає студентові можливість навчитися самостійно використовувати й узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх вирішення.

Основні етапи виконання ІНДЗ

- I. Вибір теми та визначення завдань дослідження.
- II. Добір та вивчення літератури, збирання та обробка інформації.
- III. Складання плану роботи.
- IV. Написання та оформлення ІНДЗ.

Вибір теми та підготовка ІНДЗ

Робота студента з вибору теми ІНДЗ має розпочинатися з ознайомлення з тематикою ІНДЗ. Орієнтовна тематика подається в робочій програмі з дисципліни та навчально-методичному комплексі.

Структура та обсяг ІНДЗ

ІНДЗ повинно мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Традиційно ІНДЗ складається зі вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел.

У вступі дають оцінку сучасного стану досліджуваної проблеми. Основна частина роботи поділяється на кілька розділів. Перший з них, зазвичай, присвячується теоретико-методологічним питанням досліджуваної теми; інші – питанням аналізу досліджуваної проблеми, обґрунтуванню висновків та пропозицій щодо її вирішення.

У висновках стисло підсумовують результати дослідження. Тут містяться висновки і пропозиції, що показують, якою мірою досягнута мета та вирішені завдання, поставлені у вступі.

Список використаних джерел включає перелік джерел, що використовувались при написанні ІНДЗ.

Обсяг ІНДЗ – 20-25 сторінок формату А 4 рукописного тексту або 15- 20 сторінок комп'ютерного набору.

Приблизний обсяг структурних складових тексту ІНДЗ (кількість сторінок): вступ – 1-2; основна частина – 10-15; висновки – 1-2.

Рекомендована тематика ІНДЗ

1. Господарське право як галузь права.
2. Предмет регулювання господарського права.
3. Методи господарського права.
4. Система господарського законодавства.
5. Господарські правовідносини, їх ознаки та види.
6. Визначення поняття підприємництва.
7. Ознаки підприємництва.
8. Види підприємницької діяльності.
9. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності

10. Поняття підприємства.
11. Види та організаційно-правові форми підприємств.
12. Організаційна структура та управління підприємством.
13. Правове становище державних підприємств.
14. Правове становище комунального унітарного підприємства.
15. Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності.
16. Правове становище приватних підприємств.
17. Поняття і види господарських товариств.
18. Правове становище акціонерних товариств.
19. Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю.
20. Правове становище товариства з додатковою відповідальністю.
21. Правове становище повного товариства.
22. Правове становище командитного товариства.
23. Правове становище об'єднань підприємств.
24. Поняття некомерційної господарської діяльності.
25. Правове становище кредитних спілок.
26. Правове становище благодійних організацій
27. Поняття та форми власності в Україні.
28. Право державної власності.
29. Право комунальної власності.
30. Право приватної власності.
31. Право повного господарського відання та оперативного управління.
32. Поняття господарського договору.
33. Ознаки господарського договору.
34. Функції господарського договору.
35. Класифікація господарських договорів.
36. Система господарських договорів.
37. Форма господарського договору.
38. Порядок укладення господарських договорів.
39. Виконання господарських договорів
40. Поняття відповідальності в господарському праві.
41. Функції відповідальності в господарському праві.
42. Види відповідальності.
43. Підстави відповідальності.
44. Поняття відновлення платоспроможності.
45. Поняття банкрутства.
46. Підстави для застосування банкрутства.
47. Проведення у справах про банкрутство.
48. Наслідки визнання боржника банкрутом.
49. Черговість задоволення претензій кредиторів.
50. Правове становище господарських судів.

9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод – застосовується в ході лекцій та у процесі самостійної роботи студентів для передачі великих масивів навчальної інформації в опрацьованому вигляді.

Репродуктивний метод – застосовується в ході практичних занять і процесі самостійної роботи, передбачає набуття студентами навичок використання визначених алгоритмів вирішення навчальних та професійних завдань.

Метод проблематизації та евристичний метод – застосовуються в ході лекційних, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи.

10. Методи контролю

Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних занять, перевірка конспектів (у тому числі самостійної роботи), оцінювання правильності вирішення тестових та практичних завдань на практичних заняттях.

Підсумковий контроль – залік.

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Застосовуються наступні методи оцінювання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Вирішення типових задач.
4. Письмовий теоретичний контроль.
5. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною системою	Оцінка за системою в УДПУ
A	ВІДМІННО Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію (наукова література, газетно-журнальні публікації, Інтернет, мультимедійні програми тощо), виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ,	5 (відмінно)	90-100

	самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили.		
В	ДУЖЕ ДОБРЕ Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.	4 (добре)	82-89
С	ДОБРЕ Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.		75-81
Д	ЗАДОВІЛЬНО Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.	3 (задовільно)	69-74
Е	ДОСТАТНЬО Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними.	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс. Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.		1-34

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота									Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T7	T8	T9	T10	10	10	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Мілаш В.С. Господарське право : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2017. 239 с.
2. Вінник О.М. Господарське право : загальна частина: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2017. 239 с.
3. Несинова С.В. Господарське право України : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 563 с.
4. Господарське процесуальне право України / за ред. Чернадчука В.Д.. Суми: Університетська книга, 2009. 377 с.
5. Кравчук С.Й. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 263 с.
6. Кравчук С.Й. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 263

Допоміжна

1. Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посібник. 3-тє вид., випр. і доп. Київ. Знання-Прес, 2006. – 305 с.
2. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), – 2003. – №18-22. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Економіка підприємства : підручник / М. Г. Грещак, В. М. Колот,

А. П. Наливайко та ін.; за заг. ред. С. Ф. Покропивного. 2-ге вид. Київ. КНЕУ, 2001. 528 с.

4. Сизоненко В. О. Сучасне підприємництво: довідник. Київ. Знання, 2003. 379 с.

Законодавчі акти:

1. Закон України «Про захист прав споживачів» (від 12.05.91 № 1023-12).

2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (від 07.09.93 №1645 -12).

3. Закон України «Про підприємництво» (від 05.05.91 № 1010 -12)

4. Закон України «Про підприємства в Україні» (від 10.09. 91 № 1568 -12).

5. ДСТУ 3843-99 Державна система документації. Основні положення.

6. ДСТУ 3844-99 Державна система документації. Формуляр зразок. ДСТУ 4163-2003 Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів.

7. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій (ЄДРПОУ),(ведення ЄДРПОУ здійснює Державний комітет статистики України).